

Δήλωση του Πρωθυπουργού Mesut Yilmaz για τα ζητήματα του Αιγαίου.

24 Μαρτίου 1996.

Τα τελευταία χρόνια σημαντικές αλλαγές έγιναν στην παγκόσμια πολιτική σκηνή, όπου παλιοί εχθροί όλο και περισσότερο αναζητούν την ειρήνη μεταξύ τους. Πράγματι πριν πολλά χρόνια ο Ατατούρκ και ο Βενιζέλος μπόρεσαν να συμφωνήσουν για τις Ελληνοτουρκικές διαφορές κάνοντας έναν ιστορικό συμβιβασμό και εγκαινιάζοντας μια μακρόχρονη φιλία και συνεργασία ανάμεσα στις δύο χώρες.

Σήμερα διανύουμε μια περίοδο έντασης στις σχέσεις μας με την Ελλάδα. Η τελευταία κρίση έδειξε γι' άλλη μια φορά ότι η παρούσα φάση των Ελληνοτουρκικών σχέσεων περιέχει πολλούς κινδύνους. Το συμφέρον και των δύο χωρών είναι η ειρήνη και η συνεργασία και όχι η σύγκρουση. Η Τουρκία και η Ελλάδα πρέπει να υπερπηδήσουν τον κλοιό της σύγκρουσης στον οποίο έχουν εγκλωβισθεί. Η αποτυχία να υπάρξει συμφωνία στα προβλήματα που υπάρχουν δημιουργεί ατμόσφαιρα που οδηγεί σε νέα κρίση. Αυτός ο φαύλος κύκλος πρέπει να σταματήσει κάποτε. Οι ηγέτες των δύο χωρών είναι αντιμέτωποι με την ιστορική ευθύνη της δημιουργίας κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ανανέωσης των διμερών τους σχέσεων, για να απελευθερωθούν από τα προβλήματά τους και ν' ανοίξουν ένα νέο κεφάλαιο στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις. Η Τουρκία είναι έτοιμη και αποφασισμένη να κάνει τα μέγιστα προς αυτή την κατεύθυνση. Πιστεύω ότι οι Έλληνες ηγέτες επίσης διαθέτουν την απαραίτητη πολιτική βούληση προκειμένου να φανούν αντάξιοι αυτής της ιστορικής ευθύνης.

Τα τρέχοντα προβλήματα των δύο χωρών πρέπει ν' αντιμετωπισθούν με μια νέα και ρεαλιστική προσέγγιση μακριά από συζητήσεις που προκαλούνται από πρόσκαιρα γεγονότα. Στόχος μας είναι οι ουσιαστικές και μόνιμες λύσεις για όλες τις διαφορές και τα προβλήματα μεταξύ των δύο πλευρών ειδικά εκείνα που σχετίζονται με το Αιγαίο. Μια ενδεχόμενη συμφωνία για τα ζητήματα του Αιγαίου μπορεί να είναι βιώσιμη και μόνιμη αν στηρίζεται στα θεμελιώδη δικαιώματα και τα νόμιμα συμφέροντα και των δύο χωρών. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να συζητήσουμε για

τις διαφορές μας με βάση τον αμοιβαίο σεβασμό και με προθυμία για την επίτευξη συμβιβασμού.

Η Τουρκία είναι μία χώρα νομοταγής. Σύμφωνα με τον διεθνή νόμο πάντοτε σεβάσθηκε την εδαφική ακεραιότητα και το απαραβίαστο των συνόρων των γειτόνων της, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Με την ίδια διάθεση η Τουρκία δεν αποβλέπει στη μεταβολή του status quo στο Αιγαίο μέσω μονομερών διαβημάτων ή για να αποκομίσει κέρδη με de facto ενέργειες.

Η βασική θέση της Τουρκίας για τα θέματα του Αιγαίου είναι σεβασμός στο status quo το οποίο στηρίχθηκε στις διεθνείς συμφωνίες.

Αυτές είναι οι βασικές αρχές που καθορίζουν την Τουρκική στάση στις σχέσεις της με την Ελλάδα και τα ζητήματα που αφορούν το Αιγαίο. Έχουμε το δικαίωμα να περιμένουμε από την Ελλάδα να δείξει την ίδια κατανόηση και στάση. Αν και η Ελλάδα υιοθετήσει τις ίδιες αρχές θα είναι πολύ πιο εύκολο να φτάσουμε σε αμοιβαία αποδεκτές λύσεις απ' ό,τι γενικότερα πιστεύεται. Μ' αυτό το πνεύμα η Τουρκία θέλει να δει όλες τις διαφορές που αφορούν το Αιγαίο να λύνονται με ειρηνικά μέσα σύμφωνα με τον διεθνή νόμο. Είναι έτοιμη για μια τέτοια συμφωνία.

Γι' αυτό καλώ την Ελλάδα ν' αρχίσει διαπραγματεύσεις χωρίς προϋποθέσεις με σκοπό να γίνει μια συμφωνία για τα ζητήματα του Αιγαίου σαν σύνολο.

Η έρευνα για ουσιαστική και μόνιμη λύση θα διεξάγεται με σεβασμό στον διεθνή νόμο και τις διεθνείς συμφωνίες που στηρίζουν το status quo στο Αιγαίο. Οι συνομιλίες που θα μπορούσαν να ξεκινήσουν σε διερευνητική βάση δεν θα επηρεάσουν τις θέσεις και των δύο πλευρών όσον αφορά την ουσία των θεμάτων. Η Τουρκία από την πλευρά της δεν θα αποκλείσει κανένα μέσον, καμμία μέθοδο κατάλληλη για τα ειδικής φύσεως ζητήματα του Αιγαίου που θα μπορούσε να τύχει αμοιβαίας αποδοχής. Δεν έχουμε προκαταλήψεις γι' αυτό. ανάλογα είμαστε προετοιμασμένοι να συζητήσουμε με καλή διάθεση αντίστοιχες μεθόδους συμφωνίας από τρίτα μέρη. Η μορφή, η όροι και οι νόμιμες απαιτήσεις τέτοιων μεθόδων μπορούν να συζητηθούν στη διάρκεια των συζητήσεων.

Ο κύριος στόχος μιας ειρηνευτικής διαδικασίας αυτού του είδους θα ήταν η λύση των διαφορών που αναδύθηκαν μετά τον ιστορικό συμβιβασμό Βενιζέλου - Ατατούρκ. Είναι σημαντικό και για τα δύο μέρη να αρθούν στο ύψος των περιστάσεων και να φροντίσουν τα μέγιστα προκειμένου να αποφύγουν το δέλεαρ ασήμαντων πολιτικών κερδών και επικίνδυνου καιροσκοπισμού εφόσον υπάρχει δυνατότητα να πετύχει η ειρηνευτική διαδικασία.

Ταυτόχρονα με την έναρξη της διαδικασίας για την ειρηνευτική συμφωνία που θα εξασφαλίσει μόνιμη λύση για τις διαφορές στο Αιγαίο η Τουρκία είναι έτοιμη να ξεκινήσει συνομιλίες για μια Πολιτική Διακήρυξη η οποία θα περιέχει τις βασικές αρχές που θα ρυθμίζουν τις σχέσεις των δύο χωρών ή μία Συμφωνία Φιλίας και Συνεργασίας. Μια τέτοια συμφωνία - πλαίσιο εκτός από τις βασικές αρχές στις οποίες θα στηριχθούν οι σχέσεις θα εξειδικεύσει τις δυνατότητες συνεργασίας όπως και τις διαδικασίες και τις μεθόδους συμφωνίας που θα εφαρμόζονται σε περιπτώσεις εκτάκτων διαφορών.

Επιπλέον, ταυτόχρονα μ' αυτή τη διαδικασία προτείνω να ξεκινήσουν συνομιλίες σ' αυτή τη μεταβατική περίοδο με σκοπό να επιτευχθεί άμεση συμφωνία μεταξύ των δύο χωρών σ' ένα πακέτο με Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης για τις στρατιωτικές δραστηριότητες. Μόλις εγκαινιασθεί αυτή η διαδικασία για την ειρηνευτική συμφωνία οι δύο πλευρές φυσικά θα απόσχουν από μονομερή διαβήματα και ενέργειες που θα μπορούσαν ν' αυξήσουν την ένταση.

Προτείνω στην Ελλάδα να δεσμευθεί ότι δεν θα αποκλείσει από τη διαδικασία της ειρηνευτικής συμφωνίας κανένα μέσον ούτε κι από που προβλέπει τη διαιτησία από τρίτο μέρος. Αυτό θα συνεισφέρει τα μέγιστα στην ενίσχυση της ειρήνης και της σταθερότητας στην περιοχή μας. Ομοίως εξασφαλίζεται μια λύση για τα ζητήματα του Αιγαίου. Αυτό θα βοηθήσει και στη συμφωνία γι' άλλα ζητήματα της Ανατολικής Μεσογείου. Και όπως λένε οι Έλληνες φίλοι μας ``οι πράξεις μιλούν δυνατότερα από τις λέξεις``. Γι' αυτό λοιπόν κι εγώ προτείνω έργα όχι λόγια!! Πραγματικά ελπίζω ότι η Ελλάδα θα δώσει τη δέουσα προσοχή στην έκκλησή μας για συμφωνία ειρήνης που θα βασίζεται στον διεθνή νόμο και δεν θ' αφήσει αυτήν την ιστορική ευκαιρία να χαθεί. Αυτή η διαδικασία μπορεί ν' απαιτήσει μια περίοδο περίσκεψης και προετοιμασίας. Οποτεδήποτε απαντήσουν στην πρότασή μας θετικά και είναι

έτοιμοι να δεσμευτούν με μια τέτοια διαδικασία η Τουρκία θα είναι κι εκείνη έτοιμη.

Είμαι σίγουρος ότι τα δύο έθνη μας που ζουν στις ακτές του Αιγαίου δεν επιθυμούν την ένταση μεταξύ τους. Δεν επιθυμούν την αμοιβαία εχθρότητα. Αυτό που θέλουν είναι ειρήνη, φιλία και συνεργασία. Πιστεύω ότι και οι δύο λαοί με τις βαθιές ρίζες στην ιστορία το αξίζουν.

Ο πρώην Πρόεδρος Τουργκούτ Οζάλ, σε λόγο του το 1985, κατά τη διάρκεια επίσκεψής του στις ΗΠΑ τόνισε την ανάγκη αυτού του συμβιβασμού και δήλωσε ότι το οφείλουμε στις μελλοντικές γενιές. Εγώ πιστεύω ότι δεν το οφείλουμε μόνο στις μέλλουσες γενιές αλλά και στην παρούσα γενιά.

Η Ιστορία ποτέ δεν συγχωρεί αυτούς που δεν αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους.